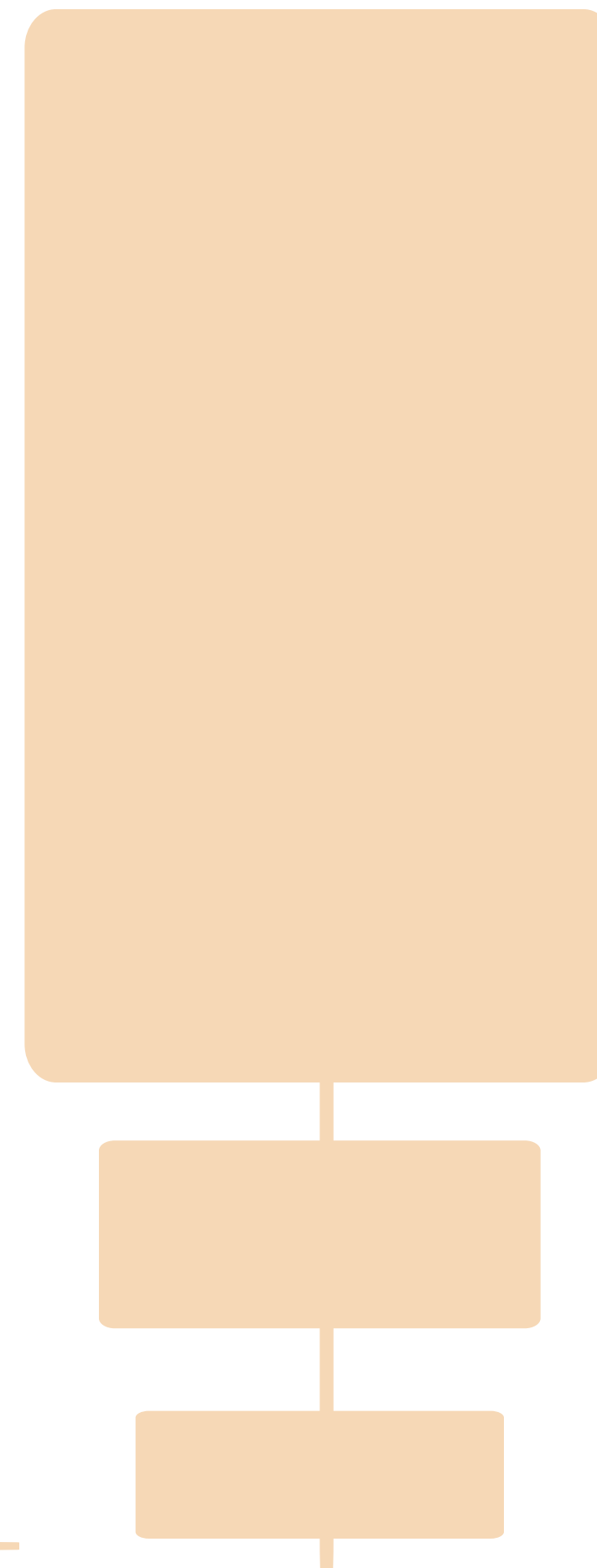

หน่วยที่ 5

การคำนวณต้นทุนของ

ธุรกิจในงานอาชีพ

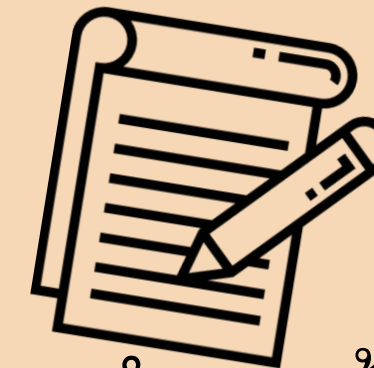

ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิต

1. ความสำคัญในการคำนวณต้นทุนต่อ การบริหารธุรกิจ
2. การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพธุรกิจบริการ
3. การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพซื้อขายสินค้า
4. การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพผลิตสินค้า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความสำคัญในการคำนวณต้นทุนต่อ การบริหารธุรกิจได้
2. คำนวณต้นทุนของงานอาชีพธุรกิจบริการได้
3. คำนวณต้นทุนของงานอาชีพซื้อขายสินค้าได้
4. คำนวณต้นทุนของงานอาชีพผลิตสินค้าได้
5. ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยตนเอง
ส่งงานตรงเวลา

สาระสำคัญ

การคำนวณต้นทุนของธุรกิจต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของระบบบัญชีและงบการเงินของกิจการ เป็นการบันทึกการวัดผลและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของสินค้าหรือบริการ โดยทั่วไปการคำนวณต้นทุนในกิจการผลิตสินค้าจะใช้เวลาและลงลึกในรายละเอียดมาก ในการคำนวณต้นทุนสามารถนำมาใช้ได้กับธุรกิจทุกประเภท เพื่อจะได้ นำไปกำหนดราคาขาย ตลอดจนนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายการผลิตและการขายของธุรกิจในอนาคตได้

1. ความสำคัญในการคำนวณต้นทุนต่อการบริหารธุรกิจ

- 1 เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนการผลิตและต้นทุนขายของธุรกิจ
- 2 เพื่อสามารถนำต้นทุนทั้งหมดของธุรกิจมาเปรียบเทียบกับรายได้ทำให้ทราบผลกำไรขาดทุนจากการดำเนินธุรกิจ
- 3 เพื่อคำนวณหรือตีราคาสินค้าคงเหลือปลายงวด
- 4 เพื่อใช้ในการวางแผนและควบคุมเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ

การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 งานอาชีพ คือ

- 1) การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพธุรกิจบริการ
- 2) การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพซื้อขายสินค้า
- 3) การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพผลิตสินค้า

2. การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพธุรกิจบริการ

งานอาชีพธุรกิจบริการ เป็นธุรกิจที่ดำเนินงานให้บริการตามคำสั่งของลูกค้า โดยเน้นความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก ตัวอย่างธุรกิจบริการ เช่น ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจโรงแรม เสริมสวย บริการซ่อมต่าง ๆ ธุรกิจสื่อสาร ธุรกิจขนส่ง สำนักงานบัญชี สำนักงานทนายความ ธุรกิจสปา นวดแผนไทย

ต้นทุนของธุรกิจบริการ คือ บรรดาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้บริการกับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนที่ทำให้ประโยชน์ในอนาคตหรือต้นทุนตามช่วงเวลา ดังนี้

ต้นทุนคงที่ (Fixed Costs) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่เปลี่ยนแปลงใด ๆ ตามการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการหรือไม่ เช่น ค่าเสื่อมราคาอาคาร ค่าเสื่อมราคา อุปกรณ์สำนักงาน ค่าเช่า เงินเดือนพนักงาน

ต้นทุนผันแปร (Variable Costs) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เปลี่ยนแปลงไปตามการให้บริการ เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าซ่อมแซม ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าดูแลทำความสะอาด

2. การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพธุรกิจบริการ

งานอาชีพธุรกิจบริการ เป็นธุรกิจที่ดำเนินงานให้บริการตามคำสั่งของลูกค้า โดยเน้นความต้องการของลูกค้า เป็นหลัก

ตัวอย่างธุรกิจบริการ เช่น ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจโรงแรม เสริมสวย บริการซ่อมต่าง ๆ ธุรกิจสื่อสาร ธุรกิจขนส่ง สำนักงานบัญชี สำนักงานทนายความ ธุรกิจสปา นวดแผนไทย

ต้นทุนของธุรกิจบริการ คือ บรรดาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้บริการกับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็น ต้นทุนที่ให้ประโยชน์ในอนาคตหรือต้นทุนตามงวดเวลา ดังนี้

ต้นทุนคงที่ (Fixed Costs) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่เปลี่ยนแปลงใด ๆ ตามการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการหรือไม่ เช่น ค่าเสื่อมราคาอาคาร ค่าเสื่อมราคา อุปกรณ์สำนักงาน ค่าเช่า เงินเดือนพนักงาน

ตัวอย่าง ต่อไปนี้เป็นค่าใช้จ่ายของร้านบัวหลวง ดำเนินธุรกิจให้บริการนวดและสปาในเดือนกรกฎาคม 25X1

เงินเดือนพนักงาน	100,000 บาท
ค่าน้ำประปา-ไฟฟ้า	9,500 บาท
ค่าอินเทอร์เน็ต	1,500 บาท
ค่าวัสดุในการนวดและสปาใช้ไป	7,800 บาท
ค่าจ้างบริษัททำความสะอาด	120,000 บาท
ค่าคอมมิชชั่นพนักงาน	48,000 บาท
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	36,000 บาท
ค่าเสื่อมราคาอาคาร	300,000 บาท
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	1,300 บาท

ให้ทำ คำนวณหาค่าใช้จ่ายของร้านบัวหลวงในเดือนกรกฎาคม 25X1

คำนวณค่าใช้จ่ายของร้านบัวหลวง

ค่าใช้จ่ายคงที่ :-

เงินเดือนพนักงาน	100,000	
ค่าอินเทอร์เน็ต	1,500	
ค่าจ้างบริษัททำความสะอาด (120,000 ÷ 12)	10,000	
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ (36,000 ÷ 12)	3,000	
ค่าเสื่อมราคาอาคาร (300,000 ÷ 12)	<u>25,000</u>	139,500 บาท

ค่าใช้จ่ายผันแปร :-

ค่าน้ำประปา-ไฟฟ้า	9,500	
ค่าวัสดุในการนวดและสปาใช้ไป	7,800	
ค่าคอมมิชชั่นพนักงาน	48,000	
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	<u>1,300</u>	<u>66,600</u> บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นในเดือน ก.ค.

206,100 บาท

3. การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพซื้อขายสินค้า

งานอาชีพซื้อขายสินค้าหรือธุรกิจซื้อมาขายไป เป็นธุรกิจที่ซื้อสินค้ามาเพื่อขาย โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงสินค้าหรือนำไปผลิตต่อ เช่น ซื้อผลไม้จากตลาดไท

ต้นทุนของธุรกิจซื้อขายสินค้า เป็นต้นทุนของตัวสินค้าที่ซื้อมารวมกับบรรดาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการจัดหาสินค้ามาเพื่อขาย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนที่สะสมในตัวสินค้า ต้นทุนที่ไม่สะสมในตัวสินค้า นอกจากนี้ ยังสามารถจำแนกต้นทุนของธุรกิจซื้อขายสินค้าได้ ดังนี้

1) ต้นทุนคงที่ (Fixed Costs) เป็นต้นทุนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการขาย เช่น ต้นทุนของสินค้าที่ซื้อมาเพื่อขาย เงินเดือนพนักงาน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน

2) ต้นทุนผันแปร (Variable Costs) เป็นต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการขาย เช่น ค่าขนส่งออก ค่าสาธารณูปโภค ค่าซ่อมแซม

การคำนวณต้นทุนสินค้าที่ซื้อมาเพื่อขาย จะใช้สูตร

1) $\text{ซื้อสินค้าสุทธิ} = \text{ซื้อ} + \text{ค่าขนส่งเข้า} - \text{ส่งคืน} - \text{ส่วนลดรับ}$

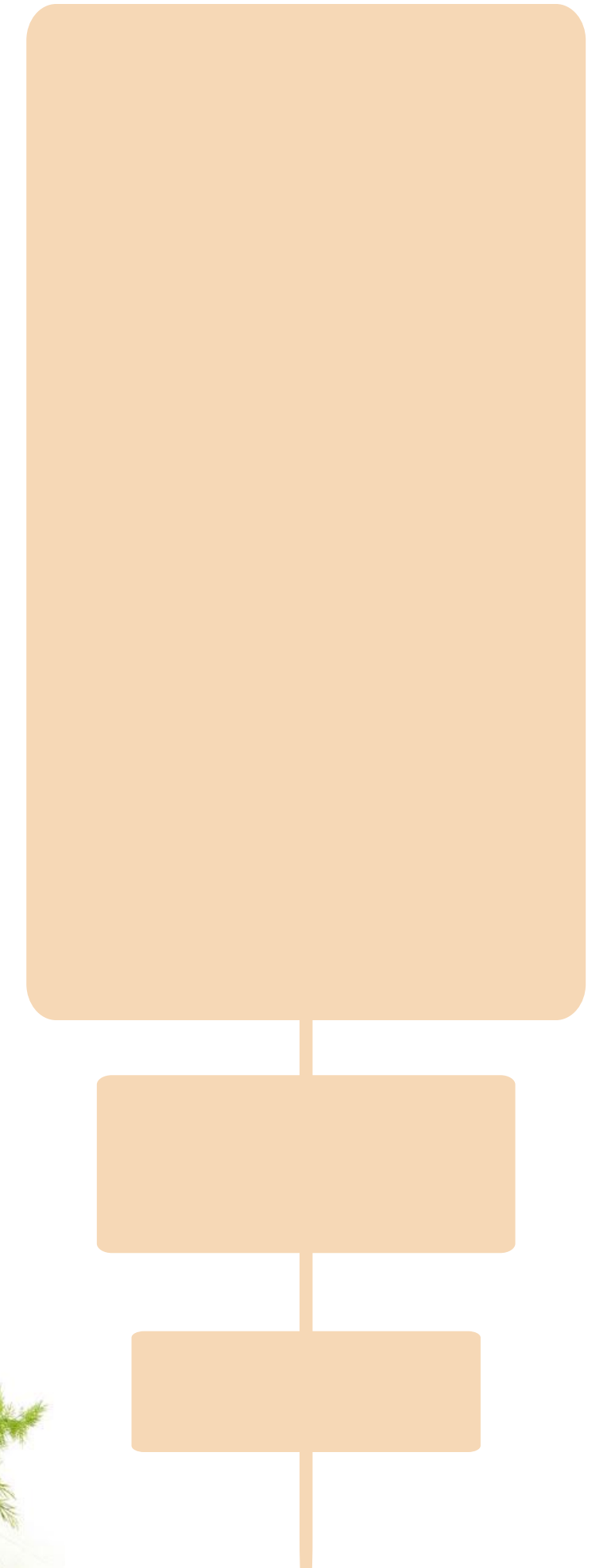
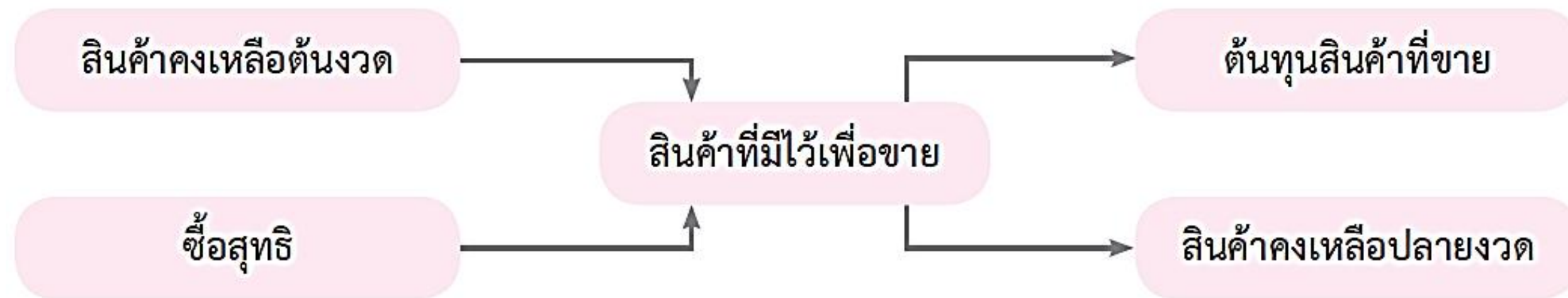
2) $\text{ต้นทุนสินค้าที่ขาย} = \text{สินค้าคงเหลือต้นงวด} + \text{ซื้อสุทธิ (สูตร 1)} - \text{สินค้าคงเหลือปลายงวด}$
หรือ
 $\text{ต้นทุนสินค้าที่ขาย} = \text{สินค้าคงเหลือต้นงวด} + \text{ซื้อ} + \text{ค่าขนส่งเข้า} - \text{ส่งคืน} - \text{ส่วนลดรับ} - \text{สินค้าคงเหลือปลายงวด}$

- **ซื้อ** เป็นรายการที่บันทึกราคาทุนของสินค้าที่ซื้อมาขายในระหว่างงวด
 - **ค่าขนส่งเข้า** เป็นการบันทึกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการขนส่งสินค้าเข้าร้าน ถือเป็นต้นทุนของสินค้าที่ซื้อมาเพื่อขาย
 - **ส่งคืนสินค้า** เป็นรายการของราคาสินค้าที่ส่งคืนให้ผู้ขาย เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย
-

- ส่วนลดรับ เป็นรายการของจำนวนส่วนลดที่เจ้าหนี้ลดให้เมื่อกิจการจ่ายชำระหนี้ค่าสินค้าที่ซื้อภายใน กำหนดเวลาที่จะได้ส่วนลด เป็นรายการลดยอดซื้อสินค้า
- ส่วนลดคงเหลือต้นงวด หมายถึง ส่วนลดคงเหลือจากงวดบัญชีก่อนยกมาเมื่อเริ่มงวดบัญชีใหม่
- ส่วนลดคงเหลือปลายงวด หมายถึง ส่วนลดคงเหลือ ณ วันสิ้นงวดบัญชี จะได้มาจากการตรวจนับจำนวน คงเหลือ และนำมาตีราคาคิดเป็นต้นทุนของส่วนลดคงเหลือปลายงวด

สรุป องค์ประกอบต้นทุนสินค้าที่ขาย

ตัวอย่าง ต่อไปนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อสินค้าชนิดหนึ่งของร้านวานิชในเดือนมกราคม 25X1 ซึ่ง ดำเนินธุรกิจจำหน่ายสินค้า มีดังนี้

- 1. ซื้อสินค้าจำนวน 1,000 หน่วย ราคาหน่วยละ 95 บาท
- 2. จ่ายค่าจ้างขนส่งสินค้าที่ซื้อ 1,000 บาท
- 3. ส่ง คืนสินค้าที่ส่งเนื่องจากชำรุด จำนวน 10 หน่วย พร้อมชำระค่าสินค้า ที่เหลือทั้งหมด ได้รับส่วนลด 2%

ให้ทำ คำนวณหาต้นทุนสินค้าที่ซื้อมาเพื่อขาย

ยอดซื้อสินค้า $(1,000 \times 95)$		95,000 บาท
บวก ค่าขนส่งเข้า		<u>1,000</u>
		96,000
หัก ส่งคืนสินค้า (10×95)	950	
ส่วนลดรับ $\{(990 \times 95) \times 2\}$	<u>1,881</u>	<u>2,831</u>
∴ ต้นทุนซื้อสุทธิ		<u><u>93,169</u></u> บาท
ต้นทุนสินค้าต่อหน่วย $(93,160 \div 990) = 94.11$ บาท		

จากตัวอย่างก่อนหน้านี้ จากการตรวจนับและตีราคาสินค้าคงเหลือ มีสินค้าคงเหลือยกมาเมื่อ 1 ม.ค. 25X1 จำนวน 52,325 บาท และสินค้าคงเหลือปลายงวด 31 ม.ค. 25X1 จำนวน 32,400 บาท ต้นทุนสินค้า ที่ขายมีจำนวนเท่าไร

สินค้าคงเหลือต้นงวด	52,325 บาท
บวก ซื้อสุทธิ	<u>93,169</u>
∴ สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	145,494
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	<u>32,400</u>
∴ ต้นทุนสินค้าที่ขาย	<u><u>113,094</u></u> บาท

การคำนวณต้นทุนสินค้าคงเหลือปลายงวดและสินค้าที่ขาย

สินค้าคงเหลือที่ตรวจนับแล้วจะต้องนำมาคำนวณราคา และจะนำไปคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขาย การคำนวณราคาสินค้าคงเหลือมีหลายวิธี แต่ที่นิยมใช้ คือ การตีราคาสินค้าคงเหลือโดยใช้ราคาต้นทุนเดิม มีวิธีที่ใช้ทั่วไป 3 วิธี คือ

- 1) วิธีราคาเจาะจง (Specific Identification Method) เป็นวิธีที่กำหนดต้นทุนที่เจาะจงได้กับสินค้าแต่ละรายการ
- 2) วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน (First in-First out Method) วิธีนี้จะยึดหลักข้อสมมติเกี่ยวกับการหมุนเวียนของสินค้าที่ว่าสินค้าที่ซื้อมาก่อนจะถูกนำไปขายก่อน
- 3) วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Average Method) สินค้าทุกหน่วยที่กิจการมีอยู่จะมีราคาต้นทุนต่อหน่วยเท่ากันหมด เป็นการเฉลี่ยราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ วันต้นงวด สูตรในการคำนวณราคาทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักต่อหน่วย

สูตร

$$\text{ราคาทุนถัวเฉลี่ยต่อหน่วย} = \frac{\text{มูลค่าสินค้าที่มีไว้เพื่อขายทั้งสิ้น}}{\text{จำนวนหน่วย}}$$

ตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือของร้านสวนฝัน มีดังนี้

	ปริมาณ (หน่วย)	ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)
สินค้าคงเหลือต้นงวด 1 ม.ค. 25X1	600	19.75	11,850
ซื้อสินค้าครั้งที่ 1	1,200	22	26,400
ซื้อสินค้าครั้งที่ 2	1,800	20	36,000
ซื้อสินค้าครั้งที่ 3	<u>900</u>	23	<u>20,700</u>
∴ สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	<u>4,500</u>		<u>94,950</u>
สินค้าคงเหลือปลายงวด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1 ตรวจนับได้ 1,050 หน่วย			

คำนวณต้นทุนสินค้าคงเหลือปลายงวดและต้นทุนสินค้าที่ขาย

1) วิธีเจาะจงราคา สมมติว่าสินค้าที่เหลืออยู่เกิดจากการซื้อครั้งที่ 2 จำนวน 750 หน่วย และซื้อครั้งที่ 3 จำนวน 300 หน่วย

ต้นทุนสินค้าคงเหลือปลายงวด :-

สินค้าซื้อครั้งที่ 2	750 หน่วย หน่วยละ 20 บาท	= 15,000 บาท
สินค้าซื้อครั้งที่ 3	<u>300</u> หน่วย หน่วยละ 23 บาท	= <u>6,900</u> บาท
∴ ต้นทุนสินค้าคงเหลือ 31 ธ.ค. 25X1	<u>1,050</u> หน่วย	= <u>21,900</u> บาท

ต้นทุนสินค้าที่ขาย

ต้นทุนสินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	94,950 บาท
หัก ต้นทุนสินค้าคงเหลือปลายงวด	<u>21,900</u> บาท
∴ ต้นทุนสินค้าที่ขาย	<u>73,050</u> บาท

2) วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน

ต้นทุนสินค้าคงเหลือปลายงวด :-

สินค้าซื้อครั้งที่ 3

900 หน่วย หน่วยละ 23 บาท = 20,700 บาท

สินค้าซื้อครั้งที่ 2

150 หน่วย หน่วยละ 20 บาท = 3,000 บาท

∴ ต้นทุนสินค้าคงเหลือ 31 ธ.ค. 25X1

1,050 หน่วย = 23,700 บาท

ต้นทุนสินค้าที่ขาย

ต้นทุนสินค้าที่มีไว้เพื่อขาย

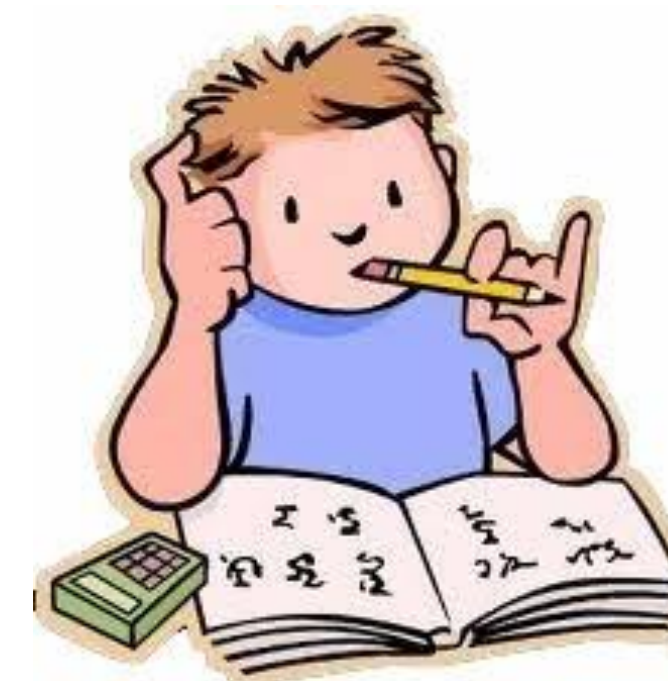
94,950 บาท

หัก ต้นทุนสินค้าคงเหลือปลายงวด

23,700 บาท

∴ ต้นทุนสินค้าที่ขาย

71,250 บาท

3) วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

$$\begin{aligned}\text{ราคาทุนถัวเฉลี่ยต่อหน่วย} &= \frac{\text{มูลค่าสินค้าที่มีไว้เพื่อขายทั้งสิ้น}}{\text{จำนวนหน่วย}} \\ &= \frac{94,950}{4,500} \\ &= 21.10 \text{ บาท/หน่วย}\end{aligned}$$

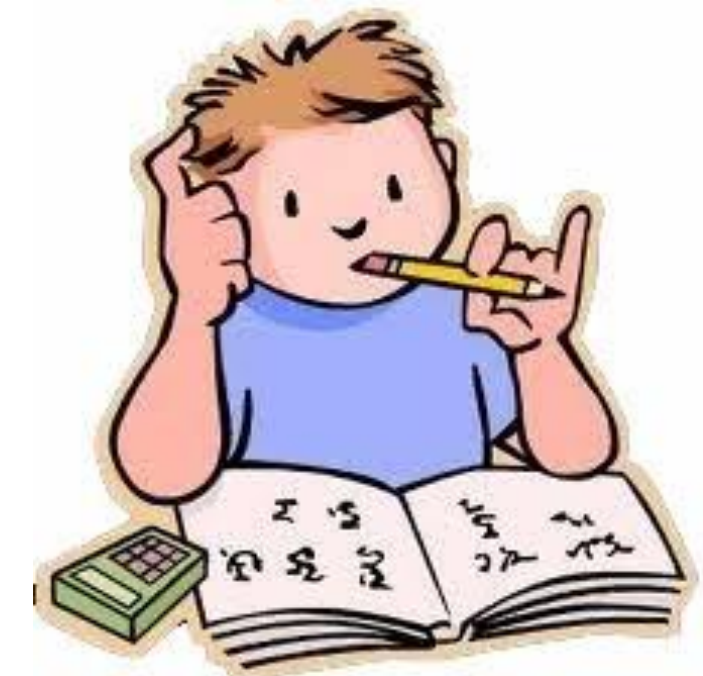
$$\begin{aligned}\therefore \text{ต้นทุนสินค้าคงเหลือ 31 ธ.ค. 25X1} &= 1,050 \times 21.10 \\ &= 22,155 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ต้นทุนสินค้าที่ขาย

ต้นทุนสินค้าที่มีไว้เพื่อขาย 94,950 บาท

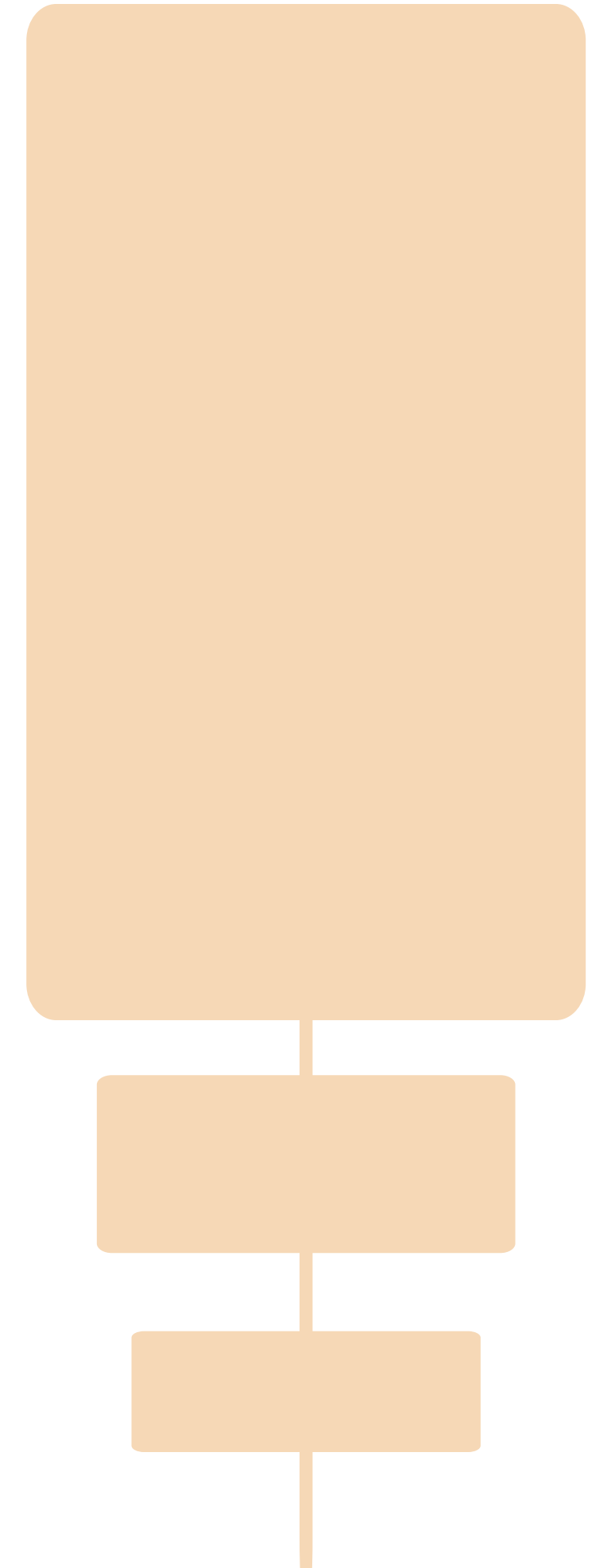
หัก ต้นทุนสินค้าคงเหลือปลายงวด 22,155 บาท

$\therefore$ ต้นทุนสินค้าที่ขาย 72,795 บาท

จากตัวอย่าง สามารถแสดงการคำนวณอีกอย่างได้ ดังนี้
(การคำนวณต้นทุนสินค้าคงเหลือวิธีเข้าก่อน-ออกก่อน)

สินค้าคงเหลือต้นงวด	(600 × 19.75)		11,850 บาท
บวก ซื้อสุทธิ :-			
ซื้อสินค้าครั้งที่ 1 (1,200 × 22)		26,400	
ซื้อสินค้าครั้งที่ 2 (1,800 × 20)		36,000	
ซื้อสินค้าครั้งที่ 3 (900 × 23)		<u>20,700</u>	<u>83,100 บาท</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย			94,950 บาท
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด :-			
- (900 × 23)		20,700	
- (150 × 20)		<u>3,000</u>	<u>23,700 บาท</u>
∴ ต้นทุนสินค้าที่ขาย			<u><u>71,250 บาท</u></u>

4. การคำนวณต้นทุนของงานอาชีพผลิตสินค้า

งานอาชีพผลิตสินค้า เป็นธุรกิจที่ผลิตสินค้ามาเพื่อขาย ต้นทุนการผลิตสินค้าของกิจการอุตสาหกรรม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่กิจการจำเป็นต้องทราบ เพื่อเปรียบเทียบระหว่างการผลิตสินค้าเองกับการซื้อสินค้าสำเร็จรูปมาจำหน่าย ในการกำหนดราคาขาย จะต้องซื้อวัตถุดิบมาผลิตสินค้า ต้องจ้างคนมาผลิต และมีการจ่ายค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ ดังนั้น ต้นทุนของการผลิตสินค้าจึงมีต้นทุนที่สะสมในตัวสินค้า ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่าย ในการผลิต สามารถแยกต้นทุนของธุรกิจผลิตสินค้าหรือธุรกิจอุตสาหกรรมได้ ดังนี้

1) **ต้นทุนคงที่ (Fixed Costs)** เป็นต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงใด ๆ ไปตามปริมาณการผลิตหรือการขาย เช่น ค่าเสื่อมราคาโรงงาน-เครื่องจักร ค่าเสื่อมราคา อุปกรณ์สำนักงาน เงินเดือนพนักงาน

2) ต้นทุนผันแปร (Variable Costs) เป็นต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณกิจกรรมการผลิตหรือการขาย เช่น ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิตที่สะสมอยู่ในตัวสินค้าเป็นต้นทุนสินค้า

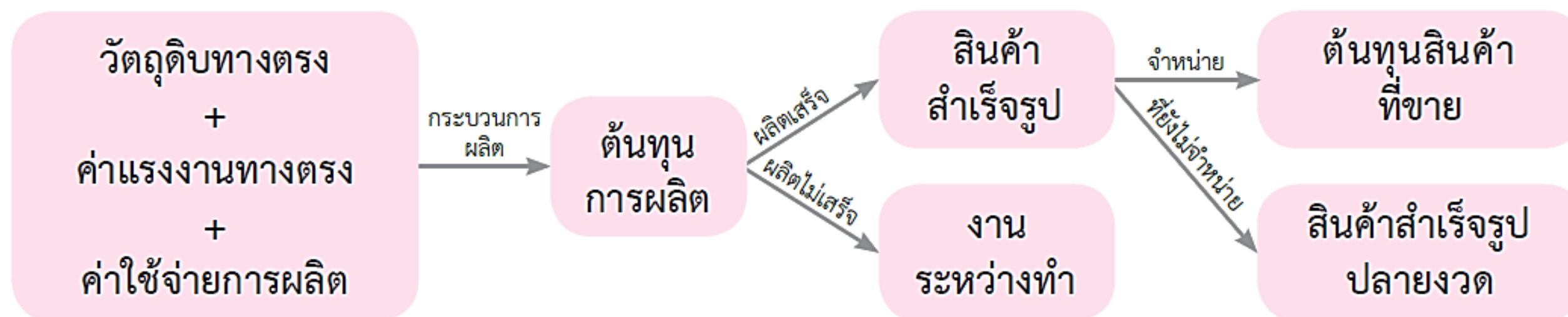
การคำนวณต้นทุนการผลิตสินค้า (Cost of Goods Manufacture) ต้นทุนการผลิตสินค้า เป็นต้นทุนของสินค้าที่ประกอบด้วยต้นทุนต่าง ๆ องค์กรประกอบของต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย

1) วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials) หมายถึง สิ่งที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของสินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบทางตรงมีลักษณะเป็นต้นทุนผันแปร

2) ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labour) หมายถึง แรงงานที่นำวัตถุดิบมาแปรสภาพให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ค่าแรงงานทางตรงมีลักษณะเป็นต้นทุนผันแปร

3) ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead) หมายถึง ต้นทุนในการผลิตสินค้าต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายการผลิตมีทั้งที่เป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

สรุปการผลิตสินค้า

- สินค้าสำเร็จรูป
- งานระหว่างทำ
- ต้นทุนสินค้าที่ขาย

- การคำนวณต้นทุนสินค้าสำเร็จรูปและต้นทุนสินค้าที่ขาย ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป เป็นต้นทุนของสินค้าที่ผลิตเสร็จและนำออกจำหน่าย โดยคิดเป็นต้นทุนสินค้าที่ขาย ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

- 1) $\text{ซื้อวัตถุดิบ (สุทธิ)} = \text{ซื้อวัตถุดิบ} + \text{ค่าขนส่งเข้า} - \text{ส่งคืนวัตถุดิบ} - \text{ส่วนลดรับ}$
- 2) $\text{วัตถุดิบทางตรงใช้ไป} = \text{วัตถุดิบต้นงวด} + \text{ซื้อวัตถุดิบ (สูตร 1)} - \text{วัตถุดิบคงเหลือปลายงวด}$
- 3) $\text{ต้นทุนการผลิต} = \text{วัตถุดิบทางตรง (สูตร 2)} + \text{ค่าแรงงานทางตรง} + \text{ค่าใช้จ่ายการผลิต}$
- 4) $\text{ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป} = \text{งานระหว่างทำต้นงวด} + \text{ต้นทุนการผลิต (สูตร 3)} - \text{งานระหว่างทำปลายงวด}$
- 5) $\text{ต้นทุนสินค้าที่ขาย} = \text{สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด} + \text{ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป (สูตร 4)} - \text{สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด}$

แสดงการคำนวณต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป
และต้นทุนสินค้าที่ขาย
จากสูตรข้างต้นสามารถแสดงในรูปแบบ
รายงานได้ ดังนี้

วัตถุดิบต้นงวด				XXX
บวก ซื้อสุทธิ				
ซื้อวัตถุดิบ			XXX	
บวก ค่าขนส่งเข้า			<u>XXX</u>	
			XXX	
หัก ส่งคืนวัตถุดิบ	XXX			
ส่วนลดรับ	<u>XXX</u>	<u>XXX</u>		<u>XXX</u>
วัตถุดิบที่มีไว้เพื่อการผลิต				XXX
หัก วัตถุดิบปลายงวด				<u>XXX</u>
วัตถุดิบทางตรงใช้ไป				XXX
ค่าแรงงานทางตรง				XXX
ค่าใช้จ่ายการผลิต				
ค่าใช้จ่าย 1 (แยกตามประเภทบัญชี)			XXX	
ค่าใช้จ่าย 2 (แยกตามประเภทบัญชี)			<u>XXX</u>	<u>XXX</u>
ต้นทุนการผลิต				XXX
บวก งานระหว่างทำต้นงวด				<u>XXX</u>
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น				XXX
หัก งานระหว่างทำปลายงวด				<u>XXX</u>
ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป				XXX
บวก สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด				<u>XXX</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย				XXX
หัก สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด				<u>XXX</u>
ต้นทุนสินค้าที่ขาย				<u>XXX</u>

ตัวอย่าง ต่อไปนี้เป็นรายการบางส่วนของกิจการผลิตสินค้าแห่งหนึ่ง

สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด	69,000	บาท
งานระหว่างทำต้นงวด	54,600	บาท
วัตถุดิบทางตรง	74,400	บาท
ค่าแรงงานทางตรง	136,000	บาท
ค่าใช้จ่ายการผลิต	179,000	บาท
สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด	80,200	บาท
งานระหว่างทำปลายงวด	50,000	บาท
สินค้าที่ผลิตเสร็จ จำนวน	8,000	บาท

- ให้ทำ
1. คำนวณต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป
 2. คำนวณต้นทุนสินค้าสำเร็จรูปต่อหน่วย
 3. คำนวณต้นทุนสินค้าที่ขาย

1. คำนวณต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป (ใช้สูตรที่ 3 และสูตรที่ 4)

วัตถุดิบทางตรง	74,400
ค่าแรงงานทางตรง	136,000
ค่าใช้จ่ายการผลิต	<u>179,000</u>
∴ ต้นทุนการผลิต	389,400
บวก งานระหว่างทำต้นงวด	<u>54,600</u>
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น	444,000
หัก งานระหว่างทำปลายงวด	<u>50,000</u>
∴ ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป	<u>394,000</u> บาท

3. คำนวณต้นทุนสินค้าที่ขาย (ใช้สูตรที่ 5)

ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป	394,000
บวก สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด	<u>69,000</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	463,000
หัก สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด	<u>86,200</u>
∴ ต้นทุนสินค้าที่ขาย	<u>376,800</u> บาท

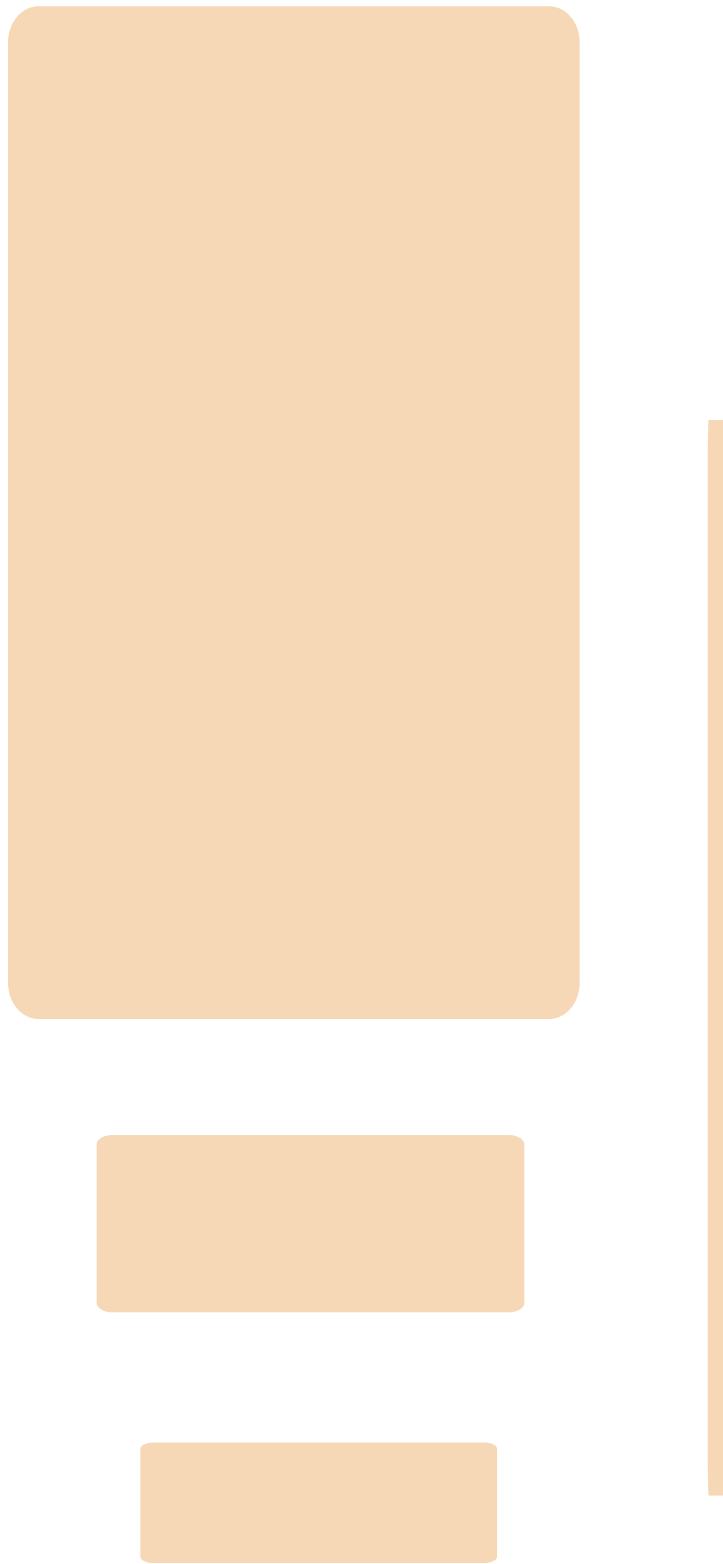
2. คำนวณต้นทุนสินค้าสำเร็จรูปต่อหน่วย

$$\begin{aligned}\text{ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูปต่อหน่วย} &= \frac{\text{ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป}}{\text{จำนวนหน่วยที่ผลิตเสร็จ}} \\ &= \frac{394,000}{8,000} \\ &= 49.25 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ตัวอย่าง ร้านอาหารตามสั่งแห่งหนึ่ง มีรายการเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตอาหารใน 1 เดือน ดังนี้ ต้นทุนคงที่

ค่าเช่าสถานที่	10,000 บาท
ค่าจ้างพนักงาน	9,000 บาท
เงินเดือนเจ้าของกิจการ	16,000 บาท
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ครัว	750 บาท
ต้นทุนผันแปร	
วัตถุดิบการผลิต (ข้าว เนื้อสัตว์ ผัก เครื่องปรุง ฯลฯ)	50,000 บาท
เชื้อเพลิงหุงต้ม (แก๊ส)	3,000 บาท
ค่าสาธารณูปโภค (ค่าน้ำประปา-ไฟฟ้า)	1,250 บาท
ประมาณว่าใน 1 วัน ขายอาหารได้ 100 จาน (1 เดือน = 30 วัน)	
ให้ทำ คำนวณหาต้นทุนอาหาร 1 จาน	
ต้นทุนการผลิตอาหารตามสั่ง (1 เดือน)	
ต้นทุนคงที่	
ค่าเช่าสถานที่	10,000
ค่าจ้างพนักงาน	9,000

เงินเดือนเจ้าของกิจการ	16,000	
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ครัว	<u>750</u>	35,750
ค่าใช้จ่ายผันแปร		
วัตถุดิบ	50,000	
เชื้อเพลิงหุงต้ม	3,000	
ค่าสาธารณูปโภค	<u>1,250</u>	<u>54,250</u>
∴ ต้นทุนอาหาร		<u>90,000</u> บาท

ต้นทุนอาหาร 1 จาน = $90,000 \div (100 \times 30) = 30$ บาท

จากตัวอย่างนี้ สามารถจำแนกต้นทุนการผลิตตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ได้ ดังนี้

วัตถุดิบ		50,000
ค่าแรงงาน :-		
- ค่าจ้างพนักงาน	9,000	
- เงินเดือนเจ้าของ	<u>16,000</u>	<u>25,000</u>
ค่าใช้จ่ายการผลิต		
- ค่าเช่าสถานที่	10,000	
- ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ครัว	750	
- เชื้อเพลิงหุงต้ม	3,000	
- ค่าสาธารณูปโภค	<u>1,250</u>	<u>15,000</u>
∴ ต้นทุนการผลิตอาหารทั้งสิ้น		<u>90,000</u> บาท

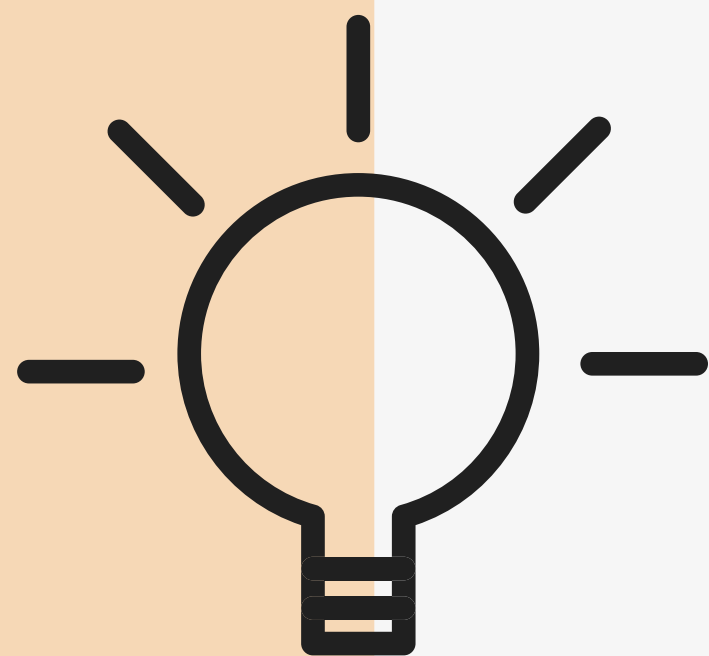
ต้นทุนการผลิตอาหาร 1 จาน = $90,000 \div (100 \times 30) = 30$ บาท

กิจการอาจกำหนดราคาขายอาหารตามสั่งได้ด้วยการบวกกำไรไว้ ดังนี้

ราคาขายต่อ 1 จาน = ต้นทุนการผลิต + กำไร

หากต้องการกำไร 50% ของต้นทุนการผลิต

∴ ราคาขาย = $30 + (30 \times 50\%) = 45$ บาท

ช่วงถาม - ตอบ

